

Zsolnay család- és gyártörténeti kiállítás nyílt Pécsen

A Zsolnay családot és a nevét viselő, nemzetközi hírűvé vált porcelánmanufaktúra több mint másfél évszázados történetét mutatja be az az állandó kiállítás, amely nemrég nyílt a pécsi Zsolnay Kulturális Negyedben.

A Zsolnay dinasztia felújított egykori lakóépületének két szintjén berendezett és mintegy 300 millió forintba biztosított tárlat látogatói négyszáz műtárgy mellett számos korabeli dokumentumon és a nagyközönség elé eddig még soha nem tárt archív felvételeken keresztül ismerhetik meg a magyar kerámiaipar meghatározó személyisége, Zsolnay Vilmos és utódainak életét, a gyár fejlődését, termékeit, kiemelkedő tehetségű művészeit.

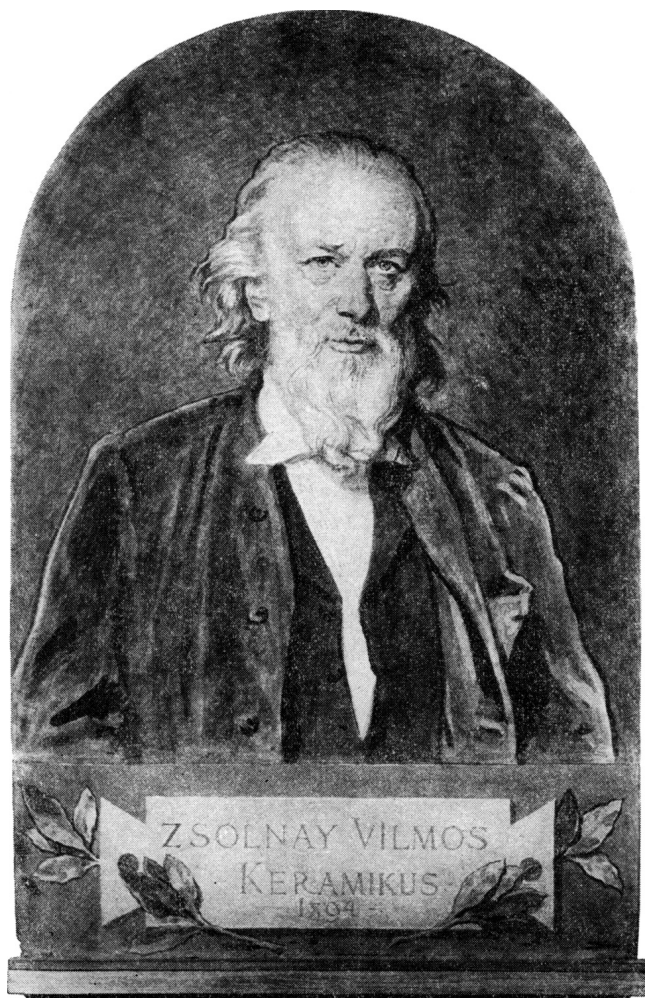
A Kovács Orsolya művészettörténész szakmai irányításával létrejött – elsősorban a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága anyagából válogatott –, a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. által szervezett kiállításon olyan érdekességek vehetők szemügyre, mint Zsolnay Vilmos eozinkísérleteinek eredményei, festékpróbáinak mázmintái és a híres keramikus fiának, Zsolnay Miklósnak keleti, valamint lányainak, Teréznek és Júliának népművészeti kerámiagyűjteményei is.

Az érdeklődők megismerkedhetnek az 1902-1948 között egészségügyi (szaniter) áruk és burkolólapok előállításával foglalkozó Zsolnay-féle Budapesti Porcelán- és Fajanszgyár Rt. működésével, a pécsi gyárnak a szocializmus idején készült művészi termékeivel, s olyan vezető tervezőinek munkásságával is, mint Fürtös György, Gazder Antal, Török János vagy Nádor Judit. A szervezők ritkaságnak számító alkotásokkal állítanak emléket a Zsolnay műhelyeiben csak ideiglenesen dolgozó Martyn Ferenc festőművészek és Eva Zeisel formatervezőnek.

A Zsolnay család tagjainak életéről szóló, gazdagon illusztrált írások érintőképernyőn olvashatók.

Kovács Zoltán kormányzati kommunikációért felelős államtitkár a megnyitón azt mondta: a kulturális negyed kialakítása, a család- és gyártörténeti kiállítás jó példája annak, miként lehet egy tradíciót úgy feleleveníteni, hogy azzal egy újat is teremtünk. Úgy vélte, a XX. század történelmét túlélő hagyományokból és mai elképzelésekből születő új tradíciókra alapozható Magyarország jövőképe, amely lehetővé teszi a magyarság 80-100 évvel ezelőtti szétszaggatott kulturális struktúrájának újratemetését.

Bezuk Zsolt, Zsolnay Vilmos ükunokája elmondta, hogy mintegy hetven Zsolnay-leszármazott él a világban, s közülük többen eljöttek a kiállítás megnyitóra. Az idők folyamán szomorúan vették tudomásul a gyár termelésének és termelőhelyének csökkentését, örültek azonban annak, hogy a negyed kiala-

kítása az építészeti emlékek megőrzésével valósult meg a manufaktúra területén.

Zsolnay Vilmos (1828-1900) 1865-ben vásárolta meg testvérétől az apjuk által 1853-ban alapított pécsi majolika- és porcelángyárat, amely ezt követően hatalmas fejlődésnek indult. A tulajdonos példátlan eredményeket ért el új eljárások, gyártási technológiák bevezetése terén, épületdíszítő terrakottáit, tűzálló tégláit, mázas edényeit a külföldi piacok vásárlói is szívesen fogadták.

Munkásságának legjelentősebb elismerését kapta meg, amikor az általa az 1890-es években kikísérletezett, eozinmázzal bevont porcelánfajansszal nagy aranyérmert nyert és tevékenységéért francia becsületrendet kapott a párizsi vilákiállításon. A keramikus által kifejlesztett kerámiaanyagok több ezer hazai épületet díszítettek és díszítenek, köztük a Gellért Fürdőt, az Iparművészeti Múzeumot, a Földtani Intézetet és a kecskeméti Cifrapalotát.

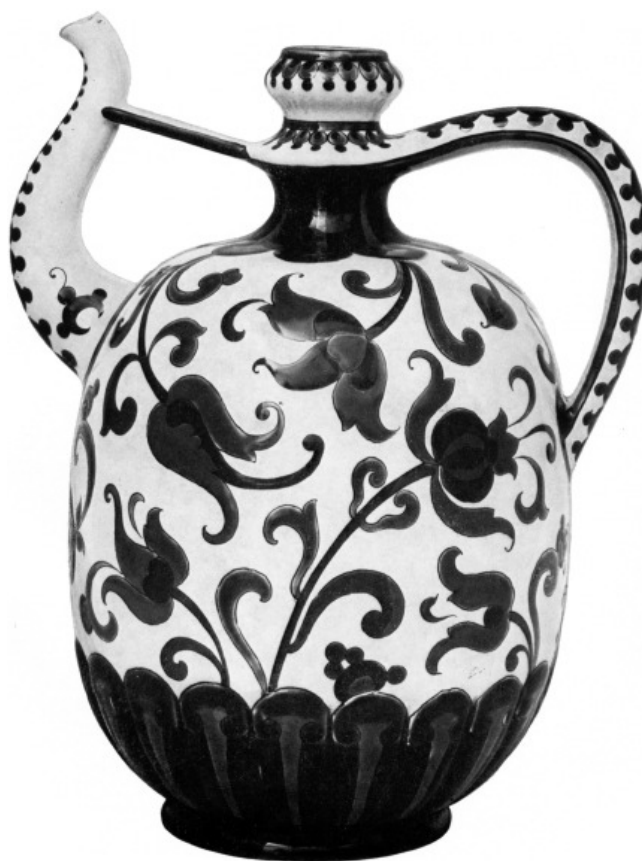
A Zsolnay gyár a XIX-XX. század fordulóján az Osztrák-Magyar Monarchia legnagyobb kerámia-

üzeme volt, ahol használati és díszedényt, építészeti kerámiát és kályhacsempét, porcelánszigetelőt, kőgyag csöveket egyaránt gyártottak.

Az első világháború és az azt követő békekötés megtörte a nagy ívű fejlődést. A két világháború közötti időszak az újrakezdés és a modernizálás ideje volt. Újabb fordulópontra jelentett az államosítás, a hagyományok megszakítása, majd a feltámasztásukra irányuló művészi-technikai kísérletek. A fiatal iparművészek új, modern formanyelvet honosítottak meg a gyár termékeivel, de egyre erősebben mutatkozott az igény a hagyományos technikák és formák megőrzésére is.

A gyártörténet a Zsolnay család szerteágazó és izgalmas története is. A tárlat Zsolnay Vilmos mellett azokról is megemlékezik, akik nélkül e gazdag örökség nem jöhetett volna létre. A már említett Zsolnay Miklós kereskedőként és üzletemberként biztosította, hogy a gyár – megőrizve piacvezető szerepét – családi tulajdonban maradjon. Zsolnay Júliáról kevesen tudják, hogy nemcsak tervező, hanem festőművész is volt. Nővérének, a szintén tervezőként ismert Zsolnay Teréznek a hagyaték összegyűjtésében és megőrzésében is kiemelkedő szerepe volt. Júlia férje, *Sikorski Tádé* tervezőként és építészként egyaránt beírta nevét a gyár történetébe. Teréz férje, *Mattyasovszky Jakab* geológusként segítette apósa felfedezéseit.

Forrás: Internet

Porcelánfejansz korsó, Zsolnay Teréz terve

A fényképek forrása: Zsolnay (Corvina Kiadó, 1980)

Olvassa a BARÁTSÁG-ot! Fizessen elő most 2012-re!

Éves előfizetési díj: 3000 Ft (1800 Ft + 1200 Ft postaköltség)

A folyóirat előfizethető átutalással:

a Filantróp Társaság Barátság Egyesülete OTP-számlaszámán: 11711034-20813402

e-mail címeink: baratsag@upcmail.hu, eva.mayer@nemzetisegek.hu

honlapunk: www.nemzetisegek.hu

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!